

Бойко О.П.
кандидат юридичних наук
викладач кафедри
кримінального процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ІЗ ПІДРОЗДІЛАМИ КАРНОГО РОЗШУКУ НА ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Діяльність із розкриття та розслідування кримінальних правопорушень передбачає різноманітність та значне використання сил та засобів, що потребує від слідчих та працівників підрозділів карного розшуку тісної взаємодії та оперативності, організованості та професіоналізму.

Чітко спланована та організована взаємодія слідчих та підрозділів карного розшуку на досудовому провадженні сприяє швидкому розкриттю злочинів, а також заходам, спрямованим на виявлення та протидію злочинності.

З метою підвищення ефективності взаємодії слідчих із підрозділами карного розшуку на досудовому провадженні необхідно визначити напрями її вдосконалення, але перед цим вважаємо за доцільне з'ясувати сам термін «удосконалення».

Поняття «удосконалення (вдосконалення)» має походження від «удосконалювати» – робити досконалішим, кращим [1, с. 1506]. Також термін «удосконалення (вдосконалення)» тлумачиться як зміна в чому-небудь у бік поліпшення; результат такої зміни [2, с. 397]; як поліпшувати (робити кращим, досконалішим, більш задовільним тощо), покращувати [3, с. 785].

Проаналізувавши поняття «удосконалення», вважаємо, що під удосконаленням взаємодії слідчих із підрозділами карного розшуку на досудовому провадженні слід розуміти діяльність компетентних органів держави, спрямованих на покращення чинного законодавства відповідно з розвитком правовідносин та напрацювання оптимальних рішень та способів для досягнення кращого результату взаємодії між слідчими та підрозділами карного розшуку на досудовому провадженні з метою підвищення ефективності взаємодії між зазначеними суб'єктами.

Вчені у своїх працях, присвячених взаємодії, намагалися визначити і напрями її удосконалення. Найбільш, на нашу думку, вдалим поділом напрямів удосконалення взаємодії є поділ, здійснений у своєму дослідженні А.А. Патином, який, з'ясовуючи напрями оптимізації взаємодії між слідчими та оперативно-розшуковими підрозділами при розкритті та розслідуванні

майнових злочинів поділив їх на дві групи: нормативно-правові та організаційні [4, с.161].

Організаційні напрями вдосконалення взаємодії слідчих із оперативними підрозділами в своїх роботах досліджували І. Коноплицький [5], А.В. Гордін [6] та І.І. Татарин [7].

Так І. Коноплицький зазначає, що ефективність взаємодії при розслідуванні злочинів залежить від прискіпливої належної уваги до планування діяльності, яке приводить до його організації. Планування припускає використання традиційних і нетрадиційних шляхів. До першого вчений відносить відпрацювання так званих типових версій, висунутих на основі наукового аналізу даних узагальненого досвіду розслідування злочинів певної категорії, до другого – використання, поряд із типовими версіями, і таких, які не вкладаються у звичні рамки, а виникають у зв'язку з виявленням нових способів учинення злочинів та інших даних. Тому, на його думку, найбільш важливим для слідчого є використання обох зазначених шляхів, тобто здійснення активної розумової діяльності, пов'язаної з висуненням різного роду версій [5].

І.І. Татарин зазначає, що до системи вдосконалення діяльності оперативних і слідчих підрозділів належать: підвищення освітнього рівня працівників органів поліції; вирішення проблеми кадрового забезпечення поліції; істотне підвищення рівня інформаційного забезпечення діяльності поліції; впровадження досягнень науки і техніки; поступове впровадження нетрадиційних засобів розшуку; створення в оперативних підрозділах окремої посади, в посадовій інструкції якої буде вказано діяльність, спрямовану на відшкодування шкоди потерпілим від злочинів; вдосконалення організаційно-тактичних форм і методів розшуку [7, с. 165].

Ми підтримуємо позицію А.В. Гордіна, який зазначав, що ефективність взаємодії слідчого і оперативних підрозділів полягає в необхідності вдосконалення законодавчого та відомчого нормативного регулювання, що створює умови для вироблення нових форм і напрямків у вирішенні завдань протидії злочинності [6].

Отже, на нашу думку, вдосконалення кримінального процесуального законодавства України та відомчих нормативно-правових актів щодо взаємодії слідчих з підрозділами карного розшуку на досудовому провадженні створить умови для ефективного використання результатів оперативно-розшукової та процесуальної діяльності, а також визначення нових форм і напрямків у вирішенні завдань кримінального провадження.

Питання присвячені виділенню напрямів вдосконалення взаємодії між слідчими та підрозділами карного розшуку на досудовому провадженні, що передбачають необхідність внесення змін до КПК України та відомчих нормативно-правових актів нами будуть досліджені в подальших наукових розробках.

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ: Ірпінь, 2004. 1440 с.
2. Словник української мови: в 11-и т. 1976. URL: <http://sum.in.ua>.
3. Бурячок А.А., Гнатюк Г.М., Головащук С.І. та ін. Словник синонімів української мови: в 2-х т. Київ: Наук, думка, 2001. Т. 2. : 0-Я. 2001. 960 с.
4. Патик А.А. Взаємодія слідчих та оперативно-розшукових підрозділів при розкритті та розслідуванні майнових злочинів: дис ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2010. 233 с.
5. Коноплицкий И. Пути совершенствования взаимодействия следователей и оперативных подразделений ОВД в ходе расследования пре ступлений. URL: <http://gisap.eu/ru/node/86015>.
6. Гордин А.В. Взаимодействие оперативно-розыскных подразделений и следователя органов внутренних дел при раскрытии и расследовании преступлений: Автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Санкт-Петербург. ун-т МВД России. 2005. 22 с.
7. Татарин І.І. Забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної кримінальним правопорушенням, на досудовому розслідуванні: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів., 2015. 223 с.

Брисковська О.М.

кандидат юридичних наук
старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
досудового розслідування
Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОФІЛАКТИКИ ЗЛОЧИНІВ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ

Оперативні підрозділи обмежені у своїх правових повноваженнях, щодо попередження, своєчасного виявлення і припинення злочинів. Це обґрунтовано тим, що законодавство України не містить розмежування між оперативно-розшуковими заходами визначених ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та негласними слідчими (розшуковими) діями визначених в гл. 21 КПК [1, 2, 3, с. 193]. Чинний КПК України дає визначення негласних слідчих (розшукових) дій як різновиду слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню та проводяться у випадках, якщо відомості про злочин та особу, яка його вчинила, неможливо отримати іншим способом. Відповідно до цього законодавчого визначення можна зробити висновок, що за своїм змістом негласні слідчі (розшукові) дії не відрізняються від оперативно-розшукових заходів (ОРЗ), передбачених Законом України «Про